

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Crensovcu, Prekm.

Vredništvo i upravništvo Novin je v Crensovcih, Prekmurje*.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Crensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Vsem.

Živimo v časi, šteri je v vngom pogledi različen od srednjeveške dobe i tudi od prvih stoletij novoga veka. Iz absolutističnoga nazora, po šterom so meli samo neštérni velikašje oblast v rokaj, se je pomali razvio pojem parlamentarizma, ljudske demokracije — ljudovlade. Vsigdar bole se naglašá, da naj deluje pri državnoj upravi ves narod brez razlike stanov.

Do uprave ma teda dostop tudi kmečki stan. Z drugimi vred odločuje — tudi v našoj državi — što ga naj zastopa v parlamentu, što naj vodi deželne, varaške, veške odbore. I smemo praviti, da ma posebno v našoj državi kmet glavno reč, ar s svojov velikanskov većinov odloči pri vsakšem pitanji.

Tudi kmet je teda politik. Mogoče celo važnejši, kak poslanci, ministri sami, ar on ma oblast tudi nad temi dvojimi. S svojimi glasi pri volitvaj za parlament odloči, koga pošle kak svojega zastopnika, s tem pa je z ednim tudi odločo, što naj zasede vlado — vlada najmre tista skupina, ki ma v parlamentu većino. Da pa kmet lahko vrši svojo nalogo i dužnost, najmre tak, da je hasek državi i narodi, mora meti politično šolo. Poučen mora biti, kakši je v državi položaj, kak se dela v parlamentu, v vladi, štere stranke so ljudske, to se pravi štere stranke delajo v hasek ljudstva i štere stranke so sovražnice naroda, v tom pogledi najmre, da vodijo politiko, štera je na škodo celomi narodi, ali pa većim stališom naroda. Za vse to mora kmet znati. To pa posebno zavolo toga, da se bo znao prav odločiti, gda pride do volitev. Pri volitvaj je odločitev žmetna. Eden za drugim prihajajo kortešje različnih strank. Eden lepše govori, kak drugi. Te več obečavle, kak oni. Drug drugoga pobijajo. Gda kmet vse to čuje, si prime glavo i premišljuje, za šteroga bi se odločo. Vsakši njemi je obečavao. Mogoče je samo eden bio takši, ki je povedao, da dosta ne smemo pričakivati, ar so razmere takše, da je žmetno kaj dosegoti. To je bio kmetov pravi prijateo, a kmečki človek toga ne spoznao. Ar njemi nikaj ne obečo, zato ne bo volo za njega. Odloči se teda za tistoga, šteri ga je pridobo z lepim govorom. Odloči se za njega, ar ne ve, da njegova djanja neso tak lepa, kak njegov govor, ar ne spozna, da ga nori, vleče za nos. — Zato pa ponavlamo, da mora meti kmet politično šolo, vpogled v politične razmere. Gde si naj to pridobi?

V političnih organizacijaj i potom časopisov. V Prekmurji politične organizacije neso razvite. Mamo toti „Kmečko zvezo“, štera je že v vngih občinaj ustanovljena, a kak se vidi, ne v njoj pravoga življenja i tak kmet istinsko nema od nje dosta haska. Dokeč „Kmečka zveza“ ne

bo pri nas bolše organizirana, nam ostane samo časopisje. Predvsem pridejo v račun „Novine“, štera že dvanajsto leto bijejo boj za pravice prekmurskoga ljudstva. Novine so domači list, ar so pognale z domače zemle i so namenjene prekmurskomi narodi.

Za politično dozorevanje so nam Novine neobhodno potrebne, ar nam podajajo pregled o vsakokratnom političnom položajju v našoj državi i v svetovnoj politici. Kritizerajo vse, ka se dela na škodo narodi i državi, z ednim pa povejo, kak bi se moralo delati. Pokažejo, što je pravi prijateo ljudstva i komi ne smemo zavupati i s tem pripomorejo, da se pri volitvaj i drugih prilikaj znamo odločiti.

Telko na konci prvoga polleta letošnjega leta z namenom, da šteri so bili prijateli Novin do zdaj, ostanejo tudi za naprej i da si jih tudi tisti naročijo, šteri so jih dozday postrani gledali. One so se bojüvale i se bodo bojüvale za pravice prekmurskoga ljudstva.

Sokolska miseo v Prekmurji.

„Žmetno bo šlo“, si je vngi mislo, gda je g. Koder na sokolskom izletu v M. Soboti izrazil svojo pobožno željo, da bi bilo dobro, či bi se potrudili, da bi bilo ob 10 letnici Sokola v M. Soboti 50 odstotkov — to je polovica — Prekmurcov sokolskoga mišljenja. Žmetno bo šlo, so si mislili ne samo oni, ki neso Sokoli — pripomniti moramo najmre, da je bilo na prireditvi tudi jako dosta takših, šteri na sokolska načela fúčkajo i so samo radovedni, kak Sokoli telovadijo — nego tudi tisti, ki se že bojüjejo za „napredna“ sokolska načela i širijo sokolsko slobodomiselno kulturo.

Žmetno bo šlo, pravimo tudi mi. Prekmurje ne tista zemla, v šteroj bi se sokolska miseo prijela i bi iz nje pognala kliko. Prekmurski narod v sokolstvu ne najde tiste sile, štera bi ga mogla pritegniti.

Što vüpa, da v desetih letaj pridobi do polovice prekmurskoga naroda, tisti naše duševnosti ne pozna. Njegovo nakanenje se njemi ne spuni ne v dvajstih, ne trestih, niti v petdesetih ali sto letaj ne, če tudi porabi vsa sredstva, štera so samo mogoča. Načela, mišljenje se najmre nemre menjavati, kak obleka. Toga, ka smo priznavali skozi 1000 let, nemremo i nešćemo zavrci, da bi namesto njega sprejeli nekaj, ka je menje vredno. Ka pa smo priznavali tak duga leta i ka priznavamo tudi zdaj?

Prekmurski narod je veren; toga ne trdimo samo mi, nego vsi tisti, šteri so prišli z nami v dotiko i so meli priliko spoznati našo dtuševnost, našo miselnost. Prekmursko ljudstvo je vdano Bogi, katoličanskój (Evangelijanci evangelijanskój) Cerkvi i njenim služabnikom — duhovnikom i sledi samo tistim načelom, štera so zgrajena na katoličanskóm (evangelijanskóm) veroizpovedanji. To je naša jezeroletna tradicija, štere nam nihće ne zbrise iz spomina i nam je nihće ne odvzeme. To je naša svetinja, štere nam nihće ne iztrga iz srca. S tem, da smo povdarili vernost, katoličanstvo (evangelijanstvo) prekmurskoga naroda, smo povedali, zakaj nemremo zlúbiti sokolstva.

Mi smo verni katoličani (evangelijanci). Ka pa je sokol? Slobodomiselna organizacija, štera trpi vse drugo, samo vernosti, vdanosti Bogi i njegovim služabnikom ne lština, da Sokol rad naglašá, da spoštüje tudi vero, a vseedno

njemi je, ali so njegovi člani verni ali ne. Glejmo, kakše je njegovo spoštüvanje do vere? — Nedel ne posvečuje. Če gde priredi nastop, ma med tistim časom, gda se vrši boža služba, pohod i vajo za nastop. S tem je vzeta vsem članom prilika, da bi šli v cerkev i spunili svojo dužnost, štero nalaga vsem vernikom tretja boža zapoved. V svojih vrstaj trpi ljudi, ki se z verskih obredov norčarijo, ki pravijo, da so njüvi stariši nazadnjaški, ar jim ne dajo dopušćenja, da jim ne bi trbelo hoditi k šolskim mešam. — Naj zadostüje, ar je že iz toga razvidno, koga mamó pred seov.

Očivestno je, da kak verniki nemremo biti prijateli Sokola, ar bi bili v nasprotji s samimi seov. Vernost in Sokol ne spadata vküp. Ali edno ali drugo. Gotovo se nihće ne bo čüdiyao, da mi ostanemo pri vernosti, Sokola pa odklonimo.

Kakše je naše mišljenje nasproti sokolstvu, smo že pokazali. S tem najmre, da se Sokol v teh letaj ne mogeo vdomačiti, če tudi je porabo vsa sredstva, je povedano, da na našo naklonjenost namre računati. — Sokola mamó v M. Soboti, D. Lendavi i zadnji čas v Beltincaj. Što so člani? V M. Soboti i D. Lendavi uradniki i Madjari; pravoga Prekmurca ne poleg. O Beltincaj nemremo govoriti, ar je odsek komaj oživo i še ne pokazao, kakšo moč ma. Vüpamo pa trditi, da gda odidejo tej gospodje i gospodične, ki ga zdaj vodijo, bo v Beltincaj telko Sokolov, kelko je v Prekmurji belih vran.

Mi ostanemo pri svojem. Naša svetinja je vera. To dhranimo. Na načelaj te vere bomo gradili naprej brez sokolske „naprednosti“ i slobodomiselne kulture i osvedočenosti smo, da bomo vekši narodnjaki, vekši človekoljübi i vekši naprednjaki. ar vera je bila, je i bo nasitelica naprednosti, kulture i narodnosti.

To v spomin na sokolski izlet v Murski Soboti.

— Fr. K. —

NEDELA

IV. po Risalaj. Evang. sv. Luk. 5, 1—10. I Jezuš je pravo Šimeni: Odzdaj boš ljudi lovio.

Kristušovi apoštoli so bili prle ribiči. Sv. pismo nam pravi, da so na Jezušovo reč zapuštili svoje mreže i njemi sledili. Neso ga pitati, što je, odked je prišeo, ka šće z njimi i kam jih bo pelao, nego so vstanoli i šli. Kak drugi tak tudi Peter. I Jezuš njemi je pravo: „Odzdaj boš ljudi lovio.“ Prle si razprosterao svoje mreže za ribe, odzdaj jih boš razprosterao za ljudi, da jih pridobiš za mene, za moj nauk za moje kralstvo, za diko mojega Oca.

Kristušova Cerkev na zemli je kak velka ladja, štera plava na razburkanom morji sveta, njegovih hüdobij, v štero se zaganja o vetri nevere, krivoverstev, preganjajo peklenske zmote. Ona pa plava mirno, ar je Kristuš zagotovo Petri: „Ne boj se“ i apoštolom: „Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ Kečkokrat se vidi, da pekeo že zmagüje, da šće popunoma zatreti moč Kristušovih naslednikov, da šće iztrgati Jezušov nauk i vničiti bože kralstvo, a gda je sila največša, se prikaže Gospod v vsej svoji moči, pogleda okoli sebe i zapove svojim naslednikom i namestnikom: Pelajte na globoko i vrzite svoje mreže na lov. Oni bogajo: „I gda so to učinili, so zajeli veliko število rib.“

V današnjoj dobi mora prenašati katoličanska Cerkev velke boje. Od vseh strani se zaganjajo v njo vekši i menši sovražniki i porabijo proti njoj vsefele orožje, samo da bi jo vničili i s tem pripelali do zmage kralstvo tmice — šatana. Moderni brezverski liberalizem nastopa proti njoj z vsov odločnostjov. Najmočnejše njegovo orožje so knige i časopisi. V tom dvojem glasijo svoj nauk, o šterom pravijo, da ma namen ljudi voditi do istine, do

svetlosti, v istini pa so kak knjige tak tudi časopisi puni sovraštva do Cerkve, zasmehovanja verskih obredov, tajejnja Boga, Kristuša i vsega, ka je sveto. Liberalizem (slobodomelstvo) se zaganja v katoličanske duhovnike, jih grdi i smeši, da bi jim s tem vzeo zavupanje vernikov. Dostokrat tej neprijatelji že mislijo, da so zmagali, da je vera zatrta, Cerkev vničena, a pokaže se, da je moč Cerkve vekša, ar je zidana na pečini i: „Vrata peklena je ne bodo premagala,“ kak je obečao Kristuš sv. Petri, gda ga je poslavo za poglavara.

Novi šolski zakon.

V našoj državi se letos zglasujejo različni zakoni. Tak se vodi zdaj debata i razprava o šolskom zakoni, šteroga je napravo i predložo minister prosvete samostojni demokrat Pribičević. Ljudskošolski zakon je izredno važen, ar se nanaša na školo, kde se včijo i zgajajo najmlajši državljani, naša deca. Od toga zakona je odvisno vse šolstvo v državi, v čidij rokaj je to, što vči, ka se vči, kak se vči. V tom zakoni je določeno vse, kakše razmerje je med državov, i šolstvom i občinami. Tu podamo iz toga zakona tri najvažnejše točke, štere se nas najbolje tičejo i šterih mi sprejeti nemremo. Celi zakon je slab, da ga je že slabšega zdelati ne mogoč prosvetni minister i iz celoga zakona se jasno vidi Pribičević v celoj svojoj zagriženosti i sovraštvi do gotovih delov države, jezika i vera.

Edna najvažnejših točk je, štera se tudi imenuje včasi v začetki zakona, verski pouk i verska vzgoja. Pribičević znani liberalac, — demokrat, guči v svojem zakoni o vzgđji verske strplivosti. Od demokratov vsigdar čujemo nekšo versko strplivost i ta je ka verska strplivost?

V tom zakoni nam Pribičević nalaga tudi strašne terhe, šterih mi nigdar ne bomo mogli prenašati. Pravi, ka so občine dužne dati za šolo zemljišče, vrt, postaviti šole i stanovanja za učitelstvo, dati drva za šolo i za učitelstvo. Kde nega šole, tam mora občina v petih letih zozidati šolo, kde trbe povekšati šolo, trbe povekšati šolo, to mora občina v petih letih včiniti. Edna občina ma šolo z ednov učnov sobov, dece je pa telko, ka zdaj morata biti dva učitelja, občina mora zozidati ešče edno učno sobo, zozidati za vsakšega učitelja stanovanje stoječe iz 2 sobi i kuhnje. Nadale mora dati drva v šolo i za učitelje. Prav, je mi ne bi bili proti, eli kde vze-mejo naše občine zdaj, pri tej gospodarskih prilikaj peneze? Kak morejo občine i ljudstvo, štero je brez penez zdaj samo zidati? To sđ strašne zahteve i tu bo Pribičević zabadaav zahtevađ, to se ne bđ moglo zgoditi. Najlepše je pa pri tom to: občina nosi vse terhe, zida, küri, popravlja i da vse potrebno šoli, šola je pa državna. Občine po tom zakoni do šole nemajo nikših pravic nego vse dužnosti!

Namen prosvetnoga ministra i demokratov spoj: vzeť šoli verski značaj. Pribičević ma eden glavni cil: *izbrisati i zatreti v šoli vsakšji pouk v veri*, ar je on sam nasprotnik verskoga pouka i vzgoje. Ne je mogoč, da bi naravnost prepovedao verski pouk, zato ga pa šče meti

v svojjoj oblasti. Katoliška cerkev pravi, da samo ona i edino ona ma pravico dati učitelje za katekizmuš i nadzorovati verski pouk i nihče drugi. Pribičević pa si je v tom zakoni napisao pravico, da on postavlja v šoli veroučitelje, katehete, štere on šče i šterim bi komandirao kak naj včijo i njihovo poučevanje tudi nadzorivao. Čudno minister, ki je pravoslavne vere — zdaj že brezverec — jemle kat. cerkvi vse pravice do njenoga navuka i on šče predpisati, ka se mora z katekizmuša včiti. Tak smo v toj točki radi verskoga pouka jako prizadeti, a tudi Cerkvi je dao demokratski minister velki vdarec s tem, ar ona takšega zakona sprejeti niti nemre.

Druga točka je kak Pribičević pravi: „Naloga osnovne šole je, da vzgaja deco v duhi nacionalizma i državnoga jedinstva, osnovna šola je državna.“ V tom je pa Pribičević, s šterim se pajdašita slovenskiva (?) demokrata Žerjav i Pivko, vđaro po slovenskom narodi. Pribičević je sovražnik Slovincov i našega jezika, on bi že najraj vido, da bi se tudi po Sloveniji v šolaj včilo v srbščini, zato pa povdarja tak strašno njegovo narodno jedinstvo. S tem pa pravi Pribičević tudi sledeče: jaj učitelji, šteri bi včilo v školi, ka smo Slovenci, Hrvati i Srbi trije narodi! To je plemenska vzgoja i tak učitelje, šteri se s tem pregreši proti narodnomi edinstvi, je protidržaven i minister ga prestavi v Južno Srbijo. To je za Slovence poniževalno i slovenski narod toga zakona sprejeti nemre. Minister je izrekeo tudi razsodbo gledoč na naše občinske i verske šole z rečmi: šola je državna. Tak nam je minister prek noči vzeo naše škole, štere smo si mi s tak velikimi trūdami i težavami postavili. Ne nas je pitao ali je tak nam prav eli ne, on nam je samo vzeo naše šole, do šterih mi več ne bomo meli nikših pravic. Tak se je zdaj zgodilo, od kaj so se naše občine bojale, ka so nam demokratje vzeli naše verske i občinske šole, je podržavili.

Od toga zakona se vodi razprava v odbor i za ljudskoškolski zakon. Naši poslanci nastopajo jako ostro proti tomi zakoni, ga kritizirajo i branijo pravice Cerkvi, našega naroda i občin. Poleg ostrih nastopov naših poslancov Pribičević tu i tam popušča i spreminja eli itak bo zakon većina sprejela. Naši poslanci bodo glasovali proti tomi krivičnomi zakoni, šteroga mi katoličanski Slovenci nemremo sprejeti. A za njega sta oba slovenskiva demokrata Pivko i Žerjav, ar je njima prav, da se prinasa postople tak, kak je to podao v šolskom zakoni njiva strankarski vodja Pribičević. Slovensko ljudstvo pa si bo zapomnilo to vse, što je za njega i što dela proti njegovim pravicam

Glasi.

Slovenska Krajina.

Cestarje so morali ob priliki sokolskoga zleta delati hüte. Siromake cestare plača država strašno slabo, ceste naše so pod vsov kritikov, pa tej cestarje itak morajo na višjo zapoved delati privatnomi (?) društvi, Sokolom namesto, ka bi delali na cesti. Pitamo: što je izdao to zapoved, ali se državni cestarje smejo rabiti

pri deli sokolskoga društva i ali so siromacije cestarje dobili za to svoje delo tudi pošteno plačilo?

Boj za našo gimnazijo. Kak smo se veselili, da dobimo svojo šolo, kde bi se izobrazivao i šolao naš naraščaj, zdaj nam pa to šolo šče prosvetni minister zapreti. Demokratje, šteri se majo za kulturne i napredne ljudij i šteri lovijo naše može za svojo stranko, so sami delali proti našoj gimnaziji! Dobili so iz Maribora miglaj, naj se i šola zapre. Zakaj? Bojijo se, ka dobimo z leti v Sl. Krajini svoje domače uradnike i tak bi oni morali iz Krajine iti nazaj, bojijo se konkurence domačinov. Čudno pa je, da se cela Slovenija kak takša niti z rečjov ne upra toj nakani i branila te naš zavod. V oči nam mečejo zaostanek v kulturi, sami nam pa šole dajo zapirati.

Vlovljeni cigan. Zločinca, ki je vkrao v Soboti iz cerkvi monštranco so zgrabili v Ptuj, kda je šteo to odati. Zlatar, kde je odavao, ga je dao žandarom. Cigan je trgovski pomočnik nekši Ivan Šömen.

Učitelji v Sl. Krajini so si skoro vsi obesili orjunske znake. Zđaj bomo potli v ednom leti vsi kultivirani, ar če že vidiš samo orjunski znak, že znaš, da z „naprednim“ človekom iz Preka maš poseo. Bog zna, eli so zdaj tudi uspehi v šoli bolši? Eli pa tudi iz naše dece ščejo vzgojiti Orjunce? Srečna Krajina!

Državna meščanska šole v Dolnji Lendavi. Vpisovanje učencov se vrši dne 27. junija, od 9. do 12. ure i 28. junije od 10. do 12. ure. — Ravnateljstvo.

Shodi naše stranke bodo se držali po raznih krajih v sledečem redi: V M. Soboti v nedelo, 28. junija po velkoj meši, ob 11. vđri v dvorani Ditrich. — Popoldne ob 3. vđri bo shod na *Tišini*. — Na Petrovo 29 junija po velkoj meši v *Vel. Dolencih*. — 5 julija po slovenskoj službi božoj, o 9½ vđri v *Dol. Lendavi* pri Deutschi. Popoldne te den po večernicaj na *Hotizi*. — Na vseh shodnih guči tajnik SLS, g. Kranjc iz Maribora. Vsi naši pristaši udeležite, se teh shodov vsi.

Dol. Lendava. Pri nas je meščanska šola. Že za časa Madjarov so bili vsigdar vsi štirje razredi puni učencov — največ Slovincov. Zđaj pa naednok nega zadosta šolarov. Zakaj to? Gotovo ma to več vzrokov, ali mislimo, da je velki vzrok tudi to, da se ne razglasi, kda je vpisivanje. Že mesec dni se šte po vsefele novinaj, da se vršijo vpisivanje v šole, samo za Lendavo nega čüti. Razglasi se to pač, ar se mora, samo da komaj te, gda je že prekesno. Mi vđimo tu velko nemarnost i prosimo, zahtevlemo, da se ešče ednok določi novi den za vpisivanje i se te den bar dva tjedna prle razglasi po novinaj i po občinaj, rihtaraj.

Sl. Krajina bđ mela tri okrajna sodišča i to: v Soboti, v Dol. Lendavi i v Gor. Lendavi. Novo okrožno sodišče ščeje ustanoviti v Ormoži. Od naše strani je predlagano okrožno sodišče v M. Soboti, kama bi spadala okrajna sodišča: Soboti, Gor. Lendava, Dol. Lendava, Lutomer, Gor. Radgona. Gotovo je, ka je naj bolši kraj za okrožno sodišče Soboti i mi tudi zahtevamo, da bo to v Soboti i ne v Ormoži eli v Lotmerki.

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogršćine prestavo Fr. Kolenc.

Kakših trikrat je pitala, što je. Ne je štela vervati vüham. Pa je dobro spoznala Elemérov glas. Bi bilo to mogoče?

I v takšem položaj i! Stira ga lastiven stric. V nebo kričea hüdobija. Zato ar nešče postati gizdav loški gospod, nego pošten delavec. No, stari grešnik, tudi tvoj račun še zna priti.

Niti ne znala, ka naj začne v naglici. Sirmaček. Trüden je. Lačen. Zaspan. Gde naj prle pomaga? K sreći še ma lonc sedenoga mleka.

Dobro jed s čarnim krühom za lačen želodec.

Gda se naje, taki leže spat. V prvaj sobi njemi poste. V lepšoj. Dragomi gospodi. Naj počiva v miri, sladko. Drugo jütro pa bota že govorila o ostalom.

7. Inaška leta.

Drugö jütro je Mari pelala Eleméra k notari. Tam je morao povedati vse, ka se je zgodilo i s kakšim namenom je prišeo. Ve pa samo tak nemre iti v svet. Če nema svedočanstva, ga primejo žandarje, ga zaprejo med potepine, ga pošlejo od rok dva rok.

Strašno!

I to bi dopüsto, tisti hüdobni človek, šteri se je postavio za njegovoga sirotinskoga očö.

Ne bi se sramivao toga. Sramuje pa se, da si šče ednok poiskati krüh s poštenim delom.

Notar je Gohérove itak jako žmetno prenašao. Potölažo je dečka, da vse včini za njega, ka bo mogoč. Bar telko, da lahko pride pošteno v glavni varaš, gde na pripravilo vörarskoga majstra brezdvomno lahko dobi mesto kak inaš.

Notar je še predpoldnom pohodo Gohéra. Trdi boj je morao meti z njim, ar je razdražen prišeo nazaj. A ö prepiri ne nikaj govoro. Samo to je pravo Eleméri!

— V redi je. Zaigrao sem strici. Tu je svedočanstvo. Izjavo je, da privoli v tvoje nakanenje. Penez nesem mogoč sprešati od njega, ar jih nema. Nekaj pa še mora biti v trnogradskoj kasi. Dao je pismo. Tam lahko vözemeš 10 rajnški. A zdaj ti tanačivam, moje dete, da pametno ravnaj s tistimi penezi. Shani je dobro i ne izdaj nikšemi potepaši, gda prideš do železnice, se pelaj po njoj. Do Pešte ti še ostanje penezi, če boš pametno ravnao z njimi. Potom pa bo moja skrb, da pripravim tvojega sirotinskoga očö do obračuna. Moraš dobiti nekšo pomoč med tem, gda boš študerao. Ve so tvoji penezi. Si razmo?

Elemér se je lepo zahvalo za notarovo prijaznost; ednok še se je cglaso pri Mari, da bi vzeo slovo od nje. Brez nje bogme ne bi znao, ka bi bilo iz njega, zadnje noč brez hrane, pod prostim nebom.

— Lüba Mari, kda vam povrnem ednok vse, ka ste dobroga včinioli z menov.

— Niti ne spominjajte hvale — je odgovorila Mari. Ne sem zato včiniola, da bi gda

plačilö prosila. To tak znam, da se ne s pozabite z mene.

— Nigdar. Niti v nevolaj, niti v dobrotaj, če jih bom meo.

— Bote, bote; znam. Što je natelko odlöčen na delo, na pošteno življenje, tisti ma na mesti sree. Nego stric naj ne pride pred bože obličje, to pravim.

— Jaz ga ne kunem. Den plačila pride tudi sam od sebe.

— Pride, pride. Kristuš je tudi prekuno figovo drevo, štero njemi ne dalo sada, da bi si lakoto pomiro. Ne bi štela biti samo do tečas zdrava, da odložijo klüš. Bote že videli.

— Jaz ne bom delao proti njim nikaj.

— Zđaj tudi ne. Nego gda bote svoj gospod, te je vaša dužnost zahtevati račun od španije. Ne samo zavolo sebe, nego tudi zavolo vaše sestrice. Njo ravnatak ciganijo, kak vas.

— Bomo videli. Dosta vode še cdeče po Duni, d keč bom jaz svoj gospod.

— Daj Bog kak najprle.

Elemér je bio že vesel, da lahko obrne hrbet tistoj vesí, gde stanuje njegov sirotinski očö. Celo zrak je čüto zagiftani, šteroga je morao z njim vred vdihavati.

Olejšano, spočito, z lehkimi stopaji se je napoto dale po včerašnjoj poti. Poleg loga je stao rdeči križ. Poklekno je i je dao hvalo večnomi, šteri itak gleda na njega. Vsakša nevolja, svakša bolest je samo šola, od štere dobi njegova düša nove nauke, novo moč. Zđaj bo že bole previden. Ne zavüpa tak lehkomiselno ljudem. I ne bo suženj svojega hüdobnoga strica.

(Dale)

Sr. Bistrica. Pri nas se je ustanovila demokratska stranka. Tej novi demokraciji so strašno navdušeni za ministra Žerjava i poslanca Pivka kak pravijo zato, ar demokratski agitatori pravijo, ka ta teva dva gospoda della zemljo. Kak pa nieden pameten clovek tomi ne vörje, ar je že Žerjav dugo minister i nam je izda nekaj ne dobroga spravo, cilo, kak znamo, je vsikdar proti Slovencom v Belgradi glasivao i nastopao. Na, pa vseedno, demokratska stranka je v našoj vesi dobila jako zveste pristaše, dnešnji srednjbistrički demokratje so nekdašnji Radičovi republikanci i Hribarovi követje. Mi znamo, ka bodo demokratje tudi samo par mesecov, te pa stopijo k stranki, štera bo za vse tiste, ki ne bi radi delali. — Mamu pa tudi radikale, tej je kak se žuje samo šest. Nevola je to, ka se že zdaj oboji začnejo tožiti, ka spoj nekaj morajo podpisivati, zemle jim pa li nišče nešče deliti.

Dobrovnik. Odišla je od doma žena Petra Miholič že 5. junija neznano kama. Ženska je ne pri pravoj pameti. Što bi jo vido eli kaj znao od nje, se proši, ka javi to občinskomi uradi v Dobrovniku.

Murska Sobota. Ob sklepi male mature v meščansko školi ravnateljstvo priredi s svojimi gojenci razstavo. Otvoritev je bila v evangeličanskoj šoli v nedelo 21. junija i bo trajala do 1. julija. Odprta je vsakši den od 8 do 7 vöre zvečer. Vstopnina je brezplačna. Pohižite vsi pogledat umetniško delo naših gojencov na meščanskoj šoli. Razstava je jako pestra, ki nam kaže v istini krasne slike.

Vel. Polana. V nedelo je bio pri nas shod naše stranke. Vöni na prostori pred cerkvijov je bilo puno naroda starih i mladih moškov i žensk. G. tajnik naše stranke Kranjc je v ednovörnom lepom govori slikal naš politični položaj od volitev pa do zdat. Gučao je od Radiča i njegove politike pokazao na njega, šteri je največ kriv, ka je dnešnji politični razvoj naše države odvisen od ednoga samoga cloveka, staroga Pšiča: Kda je gučao od radičove republike, štero je Radič odao, da reši svojo osebo iz voze, se je pojavilo veliko ogorčenje med poslušalci, eden možak Medjimurec, šteri je bio tudi navzoči i to čto je glasno potrdio rečam govornika i pravo ka se ljudstvo v Medjimurji vse obrača v krej od Radiča, ar jih je tak za nos vodo. Govornik je nadele gučao od zakonov, šteri se zdaj v skupščini obravnavajo i je pokazao na njihove hibe, ki bodo na kvar vse mi ljudstvi. Lüdje sō z velikim zanimanjem poslušali govornika do konca i njemi živo potraževali. Opazivali smo nešterne Radičove i demokrate, šteri so jako težko požirali, kda so čüli kak njihovi voditelji zdaj delajo v Belgradi. Shod je pokazao, ka so lüdje navdušeni za politiko naše stranke i ka sta obe Polani celivi v našem tabori.

V. Polana. Polančanje se vsi tem potom lepo zahvaljujemō žižkovskim Orlom, da so pohiteli k nam i tak pripomogli dosta pri naših slovesnostih.

Srčno pozdravljamo svoje starše, brate, sestre, sosede i vse poštene deklince vojaki 4. pion. bat. iz Karlovca: Vogrinčič Jožef iz Vančavesi, Nemeč Karol z Gerečavec, Skledar Mihalj z Nuskova.

Če si demokrat, smeš vse. Tak si je mislo eden demokrat v ednoj vesi. On je pristopo k demokratskoj-liberalnoj stranki pa je mislo, ka je zdaj več lahko rihtar, zato se je šteo tudi polastiti obinskih stvari. Pametni lüdje pa so ga poučili, ka to tak nesmišo nanč demokratje samo sebe devati za rihtare.

Murska Sobota. Lüdje pravijo, ka je v pondelek ne bilo šole ali včenja. To praj zato, ka so v šoli spali gostije Sokoli i potem pa zato, ka so učitelje bili preveč trüdni od nedele. Či je to istina, ne vemō.

Murska Sobota. Med telkimi s kolskimi govori smo čüli, kak je eden göspod slovesno oblitbo vsem poslušalcem: „Gda de prekmurski sokol obhajao svojo desetletnico (za pet let) te de že polovico Prekmurja pod sokolskov idejov (mišljenjom).“

Mobilizacija mirü i bratstva na Brezjah. Obšni zbor Z. S. V. Zurnimi koraki se bliža naš den 30. avgust, vojni tovariši! V vsakšem kraju (občina, župnija, eventualno podružnica) naj se javi čimprle bar 1 požrtvovalen mož, ki bo zaupnik Zveze za tisti kraj. Naslov naj javi Zvezi bivših vojakov Miklošičeva c. 7. a, ki njemi taki odpošlje pravila že od oblasti potrjena i položnice, da nabira prispevke za našo skupno prelepo spominsko ploščo, ki košta 10.000 dinarjev i jo vsakdo lahko vidi pri tvrdki Vodnik v Ljubljani ter za druge najnujnejše stroške Zveze. Ti poverjeniki naj tudi bar 14 dni pred 30. avgustom sporočijo Zvezi v Ljubljano kelko mož približno pride iz njihovega kraja na Brezje, da znamo pravčasno poskrbeti za posebne vlake. Polovična vožnja nam je zagotovljena. Bratje, kakršnokoli uniformi ste

n sili, ob spöminu na padle tovariše pozabimo na medsebojne prepire i veselo ter nemüdoma na delo! Odbor Zveze bivših vojakov Z. S. V. za Slovenijo v Ljubljani.

V Rimi. To bo naslov podlistka, v šterom bomo popisali potovanje rimskih romarjev, ki so v jubilejskom leti obiskali večno mesto, opravili tam svoje pobožnosti i bili sprejeti od poglavarja katoliške cerkve sv. Očeta Pija XI. Popisali bomo vse, ka smo vidili, s svojimi očmi med potjov i tam, kakše občütke smo meli i smo prinesli od Rima v našo Slov. krajino.

Martjanci. Junia 21. je priredila naša mladina lepo uspelo Prekmursko ljudsko igro „Barica“. Prireditev je bila dobro obiskana, ino je ljudstvo skoro popolnoma napunilo veliko prostorno dvorišče g. Bajzeka. Mično vabliv je bio lepi napis „Bog Vas prineso!“ Tak tudi oder je naravnost umetniško bio napravljen. — Lepa domača igra, spisana po domačem pisatelju, v naši domači knjigi jo igrajo tudi domačini, toje v istini prava srčna kultura ljudske prosvete. Ne pa kak smo pred tjednom v Soboti čüli, da bo edna mala prigišča Sokolov čuvala naše Prekmurje i širila svojo Sokolsko diktatorsko kulturo. Hvala lepa na takšoj kulturi, zdaj smo jo že skušali več let, i je tudi siti do guta. I či vzamemo samo učitelje i pa našo decu štera pravi: „Berti ido vsigdar prvele po gospodično Minko, pa se tak pripelata v šolo“ ali pa: Učitelj ide s decov, pa poldne zvonijo, deca se prekižijo pa molijo, učitelj pa ma kranščak na glavi pa cigarettine kadij. Ali želete več? Prek sto dejstev lahko navedemo. Ali je to vzgojna šolska kultura? Ne trdimo preveč či pravimo, da odklanjamo i se bomo borili proti takšoj kulturi.

Žita i pšenica so jako lepa v našoj krajini to leto. Či clovek ide ali se pela po cesti ali kre pola, naravnost občütuje lepo valovje žitnoga polja, žmetnoga klasovja, štero se klanja pod tihim vetričkom. Nehoteč se cloveki vsiljuje. Hvala ti o dobri Bog, ki si blagoslovo naše polje, či nam občütava i daš srečno pod streho spraviti, se vüpamo, da bo lejko zadnji siromak preživio svojo držino s krühom vsakdanšnjim, šteroga nam daš dnes.

Država.

Kralovski par je preminočü tjedem pogledao okrog po Južnoj Srbiji.

Strašna vremenska nezgoda se je zgodila preminočü mesec v Sloveniji v okolici Škofje Loke. Oblak se je vtrgno nad tem krajom i voda, štere se je v kratkom nabralo strašne množine, je vse podirala. Odnosla je 18 mostov, betonske je raztrgala. Voda je vdrila v hiše i nesla vse seov. Lüdje sō zbežali na strehe. Njive i pola so vse pokrita s peskom i blatom. Škoda je ogromna.

Po celoj Sloveniji v vsakšoj vesi se lüdje zbirajo na prötestne shode, na šterih protestirajo proti predloženomi zakoni o ljudskej šolaj. Demokratje sō nanč od daleč ne mislili, ka s tem zakonom naletijo pri Slovencih na tak ednoglasen odpor. Slovensko ljudstvo pa s tem kaže kak je demokratska politika Žerjava njemi odvratna i ne po voli.

Prvi aeroplan, šteri je bio napravljen v Belgradi je bio dan v promet. Vaga 700 kg, ma 100 konjskih sil, vozi na vöro 140 km. i košta 320 jezero dinarov. Letalo se je pokazalo kak jako dobro za porabo.

V Novom Sadi je vojno ministerstvo dalo postaviti najmodernejšo radio-postajo.

Domača politika.

Položaj. Skupščina je pa začnola z delom. Na prvog seji je prišlo do ostrih nastopov pri obema deloma skupščine, ar je opozicija zahtevala, da se briše iz ustave § 138., šteri brani slobodu tiska. — Od sporazuma med radikali i radičovci novine pišejo eden den, ka bo, drugi den, ka do njega ne pride. Verifikacija radičovcih mandatov se odlaga. — Pašič je žmetno betežen i nemre priti v parlament. Beteg lahko postane, po izjavi zdravnikov, navaren, a mogoče se obrne tudi na bole. Zavolo Pašičovega betega je veliko vznemirjenje v radikalnom klubu, tudi samostojni demokratje s strahom čakajo, ka bō. Guči se že, što bo Pašičov naslednik. Nešterni politiki pravijo, kakšte se zgodü, da Pašič—Pribičevićova vlada node dugo, ar demokratje morajo iz vlade zleteti.

Delo v odboraj. Najbole močno se dela v odbori, šteri razpravla od zakona ljudskih šol. Naši poslanci ostro kritizirajo zakon i se jim posreči tü i tam doseči, da se kaj spremeni na hasek ljudstva i šol. Delata tudi odbora za invalidski zakon i za zakon od drž. pravdnikov.

Pri invalidskom zakoni so naši poslanci zahtevali, ka se k razpravi pozove tudi organizacija invalidov, minister pa toga nešče sprejeti.

Za ljudstvo i proti ljudstvi. (Te članek, so nam v tiskarni v minočoj številki samo dopolovine natiskali, zdaj ga dopunimo.) Naši poslanci so predlagali, da se eksistenčni minimum zviša od 5 jezero na 20 jezero dinaröv. Dale, da se znižajo vse takse pri küpoprodaji i pri prevzemnih pogodbaj. Posebno so zahtevali, ka se vsi prenosni kmečkih posestev do vrednosti 200 jezero dinarov ne podvržejo taksi, kda se posestvo prepíše eli na ženo eli na deco. (Kak mi pravimo „casarija“, štera je zdaj že tak strašno velka.) Teva dva predloga, šteri či bi bila sprejeta, bi nam dosta pripomogla, bi nam ostalo dosta penez v žepi, a sta ne bila sprejetiva, ar je vladna većina glasüvala proti ž njimi kakpa tudi demokrata Žerjav i Pivko. Takšo skrb obračajo demokratje svojim volilcom.

Politični betegi. V Belgradi je nove vrste beteg, na šterom radi obolijo naši političarje. Pašič je največkrat v tom betegi — Politično betežen je postao tudi pravosodni minister demokrat Lukinič. Opozicija zahtevle, da se minister obtoži zavolo afere z veleposestvom Thurn—Taksis, minister se je pa zbojao i je potegno v toplice, da ne bō mogla skupščina njegovo afero vzeti na dnevni red.

Finančna politika je v našoj državi jako slaba, to priznava sam minister financ Stojadinovič. Naš dinar skače i poleg toga kurza dinara trpi jako naše gospodarstvo i industrija. Opozicija bo na predlog Dr. Korošča zahtevala od ministra financ naj včini vse, ka dinar dobi stalno vrednost.

Slavnostni dnevi v V. Polani.

Preminočü nedelo je dbživela Polana, nekaj, ka je ešče nevidila nikdar. Požrtvovalni Polančanje so si postavili krasno cerkvico i zdaj se radüjejo v tom božem hrami i pozablajo vse tüde i težave, štere so prestali pri zidanji cerkvi. Tri dni se je tü vršila cerkvena slovesnost, vse tri dni je cele dneve bila cerkev puna vernikov. Višek pa so dosegnole te slavnosti v nedelo. (Od cerkvene slovesnosti poročamo v drugoj številki.)

Lepo se je prikazalo sunce i obetalo se je za celi den lepo vreme. Že v ranij vörj so lüdje hiteli v cerkev. Oživele so vulice, po šterih so hitele belo oblečene deklice v božji hram. Vse se je zbiralo staro i mlado i pri vseh je bilo viditi na lice svetešnje razpoloženje, lüdje so pričaküvali z velkov radovednostjov Orle iz Žižkov. Cela procesija se je napotila proti Orlom na čeli so korakali polanski gasilci s svojov godbov. Bio je prisrčen sprejem i potem se je pomikao veličasten sprevod po polanskih vulicah proti cerkvi. Iz Žižkov je prišlo okoli 120 uniformiranih Orlov Orlic i naraščaja i okoli sto drugih lüdi. Rdeče robače i kape so davale krasno sliko celomi sprevodi. Obe godbi sta se družili i lepo svirali koračnice. Sprevod je zavio v cerkev k božoj službi. Po božoj službi so se Orli s svojov i gasilci s svojov godbov odkorakali na svoje prostore. Bila je to videti ginliva slika. Ogromna množina lüdi je gledala na stopajočo četo junakov — Orlov i potem jih je spremlala do gostilne, kde so meli vsi Orli skupen obed.

Popodnevni je bio nastop Orlov. Prireditev bi bila lahko bolše obiskana, a ne je bila lahko bolše obiskana, ar ne je bila napravljen v dobrom časi, tak ka so lüdje prihajali na konci prireditve. Od naših Orlov smo že pisali mnogo, jih pohvalili. To pa moramo včiniti tudi zdaj. Lehko povemo odkrito. *Žižkovski Orli bi s tov prireditvijov lahko nastopili v Ljubljani!* Vse je bilo lepo. Vidi se, ka se v Žižkih dela z velkov vnmov i trdnov volov. Članik kak tudi članice so vadili proste vaje brezhibno, (Opazili smo že večkrat, ka vaje ido malo preveč hitro) Najlepše je napravio naraščaj, ar je te že po svojem velkom številu davao prijeto sliko. Zelo lepo pa so delale tudi gojenke i mladenke. Lüdstvo je navdušeno ploskalo i vzklikalo živio, posebno članom, kda so delali skupine, štere so oni tudi popolnoma dobro i presenetljivo lepo izvedli. Gospod kaplan iz Törnišča je v navdušenij rečaj nagovoro Orle i občinstvo. Od potrebe organizacije je govorila Orlica Kata Horvat iz Trnju. Pevski zbor je z jako ubranimi glasovi zapeo par pesmi. Vse je bilo jako dobro, mi čestitamo Orlom na njihovom moralnom uspehi, šteroga so dosegnoli v Polani, čestitamo pa tudi Polančanjem, ka so meli priliko doma v svojoj vesi gledati nekaj lepoga. Škoda li, da so ne vsi dozadnjega bili na telovadišči. S temi slavnostmi se pa kaže kak se v Slov. Krajini vse gible i vstaja k novomi življenji. Tak je prav vsi Prekmurci na delo za Boga, jezika i dom.

Fr. Kolenc:

Prosvetni tečaj.

12. Kmečka izobrazba.

X.

Kmet i Cerkev. — Narava je velikansko svetišče, je odprta kniga, štera govori o lepoti, dovršenosti stvorenji s tov lepoto i dovršenostjov pa kaže na fistoga, šteri je svet tak lepo vredo — kaže na neskončno lepoto i dovršenost, na Boga. Vse stvarstvo govori o Bogi: travica, cvetličke, mogočno drevje, nebeski ptički. Vsakša stvar pravi, da ne nastala sama od sebe, nego je bila stvarjena od višjega bitja — od Boga. — V naravi teda človek Boga spoznava; posebno kmečki človek, ar je on sin narave, ar v njoj živi, z njov d.h.a, se v njoj gible.

Gda pa človek Boga spozna, gda občuduje njegovo vsemogočnost, neskončnost, večnost, z ednov rečjov njegovo največšo dovršenost, nezmerno popunost, se zbudi v njem spoštovanje, strah i rodi se v srcu nekša notrašnja prisiljenost, da sklene roke, podigne svojo dušo i skaže čast spoznajnoj Neskončnosti, Popunosti, Večnosti. Spadne na kolena i pošila k Bogi vroče molitve. Pri tom pa se njemi odpre drugo svetišče — cerkev. Cerkev je najpre hiša boža, je svetišče molitve i prebivanja Boga. Iz toga je razumlivo, da je med kmečkim človekom i cerkvov tak tesna zveza. Kmečki človek čuti potrebo, da ide v cerkev, da tam poklekne i moli.

Med kmečkim človekom i Cerkvov pa tudi mora biti zveza, tak vozka zveza, da je ne mogoče pretrgati. — To vidimo, če pogledamo, ka je s Cerkvov (katoličanska) i s kakšega stališča ona gleda na kmečki stan?

Cerkev ne zemelska družba, nego je kralstvo bože na zemli. Vstanoviteo, Kristus njoj je dao nadnaravni pomen. On je bio Bog, zato pa je tudi njegova vstanova, Cerkev, boža; v svojem bistvi ma fundament čisto v drugom sveti. Četudi pa Cerkev ne človeška, zemelska družba, itak ma popuno razumevanje z vsem, ka je na zemli lepoga, kremenitoga, zdravoga. Za nieden stan pa nema tak velkoga razmevanja, kak ravno za kmečki stan. Ona čuti s kmečkim človekom, zna, ka ga teži, pozna njegove žele, vidi nevarnosti, štere njemi pretijo i potrebe, štere stiskajo. Zato pa ma obrede, s šterimi se obrača na Boga da bi nevarnosti odvrno i bi dao vse, ka je za mirno, zadovolno kmečko življenje potrebno. Od groma i nebeskoga zburkanja, od potresa zemle nas oslobodi o Gospod! Daj i obdrži sad zemle! — moli nešetokrat v svojih litanijah. Ta prošnja sliši predvsem na kmečki stan, ar je ravno kmet v nevarnosti, da njemi tresk vniči hišo, da njemi toča pobije polje i on potrebuje v prvov vrsti, da zemla obrod i dozori sad. Cerkev pa ne moli samo v božih hišah. Ob važnih prilikah ide tudi v med polja, da blagoslovi setvo i druge rastline; s procesijov se pada v prosto naravo i pod milim nebom podgavle svoje prošnje za blagoslov kmečkomu stani i za mirno, zadovolno življenje, k nebeskomu Oči. — Cerkev je prava mati kmečkomu človeki. Zato pa je potrebno, da je kmet pravi sin Cerkve.

Gda se govori o kmečkoj izobrazbi, ne zadosta, da se povdari ljubezen do rodne zemle, do domače hiše, družine, do kmečkih nošenj, šeg i navad, nego trbe iti dale i se mora kak poglavitna stvar povdariti živa vera, vdanost v Boga, ljubezen do Materecerkve. Da bo kmečki človek v svojem stališči celi, pravi človek, mora biti predvsem veren; biti mora pokorno dete Cerkve i če bo kmečki človek istinsko veren, če bo pravi sin Cerkve, se vsešrom zbudi novo življenje, obnavlali se bodo stare, zdrave slovenske navade, narodne noše, stara slovenska žilavost. Vdanost v Boga bo rodila zadovolnost, iz te pa vesela slovenska pesem. V kmečkih srcaj se nanovo zbudi ljubezen do domače zemle, do rojstne hiše, do mirnoga družinskoga življenja. Vsešrom zavлада pravo kmečko življenje, ar Cerkev s svojim božanskim naukom dolobčuje, kakše naj bo razmerje človeka do zemle, do doma i družine, z ednov rečjov ona kaže pot do življenja, ki odgovarja značaji človeka, v kelko je duševno-telovno stvorenje.

Gospodarstvo.

Zakaj je cena pri živini spadnola?

Vsakši se tam praska gde ga srbi. Nas jako srbi pa tudi skrbi to, ka moremo svojo živino tak fal trži. Zakaj pa je tak? To ma svoje vzroke.

Prvi vzrok je naša valuta, to je, vrednost našega dinara. Ta valuta je od lanskoga leta šla gori za 40 procentov. Kelko bole pa naš dinar ide gori, telko menje so vredni proti dinari drugi penezi sosidnih držav. Največ kúpcov

za našo živino pride iz Avstrije pa Italije. Lani n. pr. so Teljani našo živino kúpuvali po 16 Din. Zakaj pa zdaj tak neščejo? Zato, ka je lani 1 taljanska lira bila vreda 4 dinare (16 koron) Tak so oni dali za 1 kg naše živine samo 4 lire. Zdaj pa je 1 lira vredna komaj 2 Din. 25 par (9 koron). Mi bi radi tudi letos trži za 16 Din. Tak bi nam Taljan mógeo dati zdaj za teh 16 Din. 7 lir, to je, 3 lire več kak lani. Taljan pa tak drago nešče kúpti, ar indri dobi za 4 ali 5 lir. Či mi ščemo, ka on kúpi naše blago, njemi moremo dati za 9 ali 10 Dinarov. Tak je tudi z Nemci. Razložek je samo te, ka je nemški penz dosta pod našim. Pride pa tudi tak, ka kelko naš ide više, telko več oni mórejo dati za njega in telko dragša njim pride naša živina. Oni tudi falej dobijo meso iz Polske pa Mažarske, ar penz teh je skoro njúvomi vednaki.

Drugi vzrok je carina. Ka je to? To je dača, štero kúpci morejo dati državi, či svoje blago spravljajo prek meje v štero sosidno državo. Kak je carina kriva, ka moremo falej trži? Zato, ka kúpec more telko falej kúpti, kelko more plačati carine. Tak, ka carino v v istini plača tisti, ki oda živino, ar telko falej more odati. Kelko pa je te carine? Od 100 kg. govenske živine je 40 dinarov. Či n. pr. bik ma 6 metrov, se plača od celoga 240 dinarov. Od ednoga prašiča pa, šteri ma više 70 kg, se plača 200 dinarov. Či pa svinče ma menje kak 70 kg, je nesmijo izvažati iz države. Tak tudi male gudeke ne.

Tretji vzrok je pa vožnja po železnici. Ta vožnja je pri nas jako draga. Či Taljan kúpi par vagonov živine v Prekmurji, ga dosta košta železnica dokeč pride do meje. Što to vožnja plača? Tisti ki je odao živinče!

Iz vsega toga vidimo, ka kmet more trpeti zavolo valute, zavolo carine pa zavolo železnice. Zvün togo pa, se razmi, vsi kúpci ščejo kaj zaslužiti.

Pa pri tom nega nikše pomoči? Bi bila, či bi te naše nevole šteli razmiti tisti, ki majo oblast v roki. Vsega so pa tudi ne oni krivi. Li poglejro. Valuta ide gori. To je dobro i potrebno, ar ednok more priti do trdnosti (stabilizacije). Dokeč do toga ne pride, do se cene vsigdar gibale malo gori malo dol i počasi šle dol pri vsem. To ži zdaj vidimo, liki krivica je to, ka pri tom največ trpi kmet. Svoje pridelke more fal odati, druge živlenske potrebščine pa drago kúpti. Gda pa naš dinar pride do stalno trdnosti, potem se cene zvednačijo pri vsem. Kak dugo bomo ešče na to čakali? Se ne ve. Mogoče edno dugo leto, mogoče pa več. V drugih državah je ešče vekša nevolja z valutov, posebno na Mažarskom, v Avstriji, v Rumuniji, na Polskom itd. Te države bi rade svoj penz zdignole, pa nemrejo. Kriva vsega toga je vojska.

Pri carini pa pri vožnji bi pa vlada lejko pomagala. Naj bi bila carina samo ne tak grozno velka. Kšenki se tudi nemre blago voziti, liki zakaj je tak drago? Vlada pravi: Jaz ničam peneze, zato pa tam jemlem, gde se da! Dobro je, to se razmi, ka vert peneze more meti, nego či je te vert zapravilvi, potem se po pravici čemerimo na njega. Z naših žülov i trüdiv se naj nižče ne dela norca. Mi tudi ščemo znati, kak se gospodari z našimi penezi. Ščemo račun. Toga pa že leta ljudstvo ne vidi. Kelko se naši krščanski poslanci trüdiyo, ka bi svojim volilcom olajšali težki stan, nego vlada je za vse to gliha.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	425 Din.,
" žita	350 "
" ovsa	375 "
" kukorice	225 "

2. Živina:

govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	16—20 D.	20—25 D.
v Ljubljani "	17—20 D.	20—22 D.

3 Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 24. junija 1925.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 56.50
Schiling	D 8 15
Češo-Slov. krona, 1 K	D 1.70
20 kronski zlat	D 215
Francoski frank, 1 frank	D 2.72
Madjar. K 100 (nova em.)	D 0.080
Švic. fran., 1 fr.	D 11.30
Talijanske lire, 1 lira	D 2.20
Zürich:	
Dinar, 100 Din	Sv. tres 8.97

MALI OGLASI.

NAJBOLŠI CEMENT, VAPNO, cigeo i črep, kovački premog, deske, late itd., se dobi letos po polovičnoj ceni na vseh železniških (štacijah) postajah v Prekmurji. Stalna zaloga vsigdar pri g. Bratina, Križevci pri Ljutomeru, ki je glavni zastopnik stavbenoga materijala za Prekmurje.

ČRENDOVSKA OBČINA

bo davala vö sov dne 10. julija 1925
v OBČINSKOM URADI.

Pozor

kovači, zidari!

Zaloga najboljšega angleškoga kovačkoga voglenja, šteroga do zdaj ešče nindri ne dobite, kak tudi vapna i portlandcementsa. Črep i cigeo iz radgonske i borejske opekarna na kolodvoru v Beltincih.

Martin Brumen, železna trgovina
Beltinci.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA

plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDOŠY BARNABAŠ, trgovci z papirom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Pohišstvo kúpite najfalej iz stalne zaloge od najprostejše do najfinejše kakovosti, delam tudi po naročbi i po lastnom risanju po najugodnejših cenah.

Mijo Hollenberger Čakovec
(B) Strossmajerova ul. 10.

Pristopite

k novoustanovljenoi „MLINSKOJ ZADRUGI“ na Razkriži.

Priglasite se lahko vsakši den.

Delež je 1000 dinarov, šteri se lahko plačuje tudi na rate.

„MLINSKA ZADRUGA“

(bivši Kumparičov mlin) Razkriž.

Veleposetvo

grofa Szapáry ima 10 hl izvrstne jabočnice za oddati. Jabočnici je iz najfinejših sortiranih jabok napravljena. Garantira se, da ne počorni. Cena 2—4 dinare á l.

Ravnateljstvo.

Proda se posestvo

blüzi SV. KRIŽA na ŠTAJARSKOM. Je ga 20 plügov i to 11 plügov njiv, 5 plügov senožati i 4 plüge loga. Je na njem lepa, nova zidana hiša (4 paonice, 7 külinji i pod hišo 3 velke betonirane pivnice) velke zidane štale, zidani livovje vse je z čerepom pokrito. Poleg hiše je lepi sadovnjak. Zemlja je dobro obdelana i leži poleg železnice. Cena 350 jezer Din.

— Informacije dajte —

Dr. Ferdo Černe odvetnik M. Soboti
i **Alojzij Vebarič** v Vučji vesi.